



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Assignatur subjectum morosæ delectationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

de aliqua re inhonesta, per cogitationem ut presenti apprehensa. Dicitur primo, voluntaria delectatio, quo indicatur, illam non appellari morosam à mora temporis, quo delectationi inhaeret, sed à mora rationis & voluntatis, veritatem delectationem post plenam advertentiam reprimere negligentis, cum tamen posset & deberet reprimere: unde peccatum morosae delectationis etiam in instanti potest contingere. Dicitur secundò. De re inhonesta, h. e. de objecto illicito in quacunque materia, quamvis communiore usu intelligatur delectatio de objecto illicito in materia venerea. Hinc excluduntur delectationes de cogitatione, vel aliquo modo & circumstantia rei illicitae, quae absolutè possunt esse objectum bonum & honestum. Dicitur tertio. De re ut presenti apprehensa; si enim esset de re quatenus futura, vel exequenda, non adesset tantum consensus in delectatione, sed etiam in ipsum opus, quod est longè majus & distinctum peccatum à morosa delectatione, & solet appellari delectatio operosa. Ita qui habet voluntariam & simplicem complacentiam in fornicatione cum aliqua femina sibi in mente delectabiliter representata, tamen sine voluntate cum illa peccandi, peccat peccato morosae delectationis; sin ulterius progrediatur ad desiderium peccandi, & ad consensum in opus oblatà occasione exequendum, gravius peccat peccato operosae delectationis.

2. Notandum secundò. Rationem dividi à S. D. in superiorem & inferiorem, cui responder ex parte voluntatis portio superior & inferior, quae distinctio non est in duas potentias, sed tantum in duo munia ejusdem intellectus inadaquatè distincta. Nam eadem ratio quatenus per rationes superiores & aeternas procedit ad ferendam sententiam de honestate vel turpitudine actus, sic dicitur ratio superior; eadem verò quatenus per rationes temporales & humanas judicat de temporali bonitate, utilitate, delectabilitate alicujus actus, sic dicitur ratio inferior; e. g. si conspecto inimico dicat cogitatio, illum esse occidendum, quia est honorificum vindictam sumere de inimico, dicitur hoc esse judicium rationis inferioris; si dicat, illum non esse occidendum, quia lex charitatis imperat etiam inimicis ignoscere, dicitur hoc esse judicium rationis superioris. Quæritur ergo: an peccatum morosae delectationis sit in ratione, eaque vel superiori, vel inferiori?

§. II.

Assignatur subjectum morosae delectationis.

CONCLUSIO. Peccatum morosae delectationis non est in ratione dirigente, & magis appropriatur rationi inferiori; uti contra consensum in opus magis attribuitur rationi superiori. S. D. a. 6. & 7.

Ratio 1. partis est: Tunc peccatum est in ratione dirigente, quando motus aliarum potentiarum non corrigit prout potest & debet corrigi; sed tunc contingit peccatum morosae delectationis, quando ratio est negligens in corrigenda inordinata complacentia & delectatione appetitivae sive rationalis sive sensitivae: ergo peccatum morosae delectationis est in ratione dirigente.

Ratio 2. & 3. partis est ex S. D. citato, quod iudicium præambulum ad finalem sententiam potius tribuitur judici inferiori, quam superiori; uti vice verà finalis sententia de agendis magis adscribitur judici superiori, quam inferiori; atqui consensus in delectationem [quod est peccatum morosae delectationis] dicitur iudicium præambulum ad finalem sententiam, siquidem delectatio præcedit actum, & ad ipsum ordinatur; consensus verò in actum includit finalem sententiam de agendis: ergo peccatum morosae delectationis magis rationi inferiori; contra consensum in actum magis est tribuendus rationi superiori.

Dices: Nunquam committitur peccatum morosae delectationis, nisi ratio advertat ad inhonestatem ipsius, quòdque delectatio sit repugnans legi aeternae & rectae rationi: sed hoc pertinet ad rationem superiorem: ergo etiam ipsum peccatum morosae delectationis pertinet ad rationem superiorem. Præterea; Equè voluntas ex objecti delectabilitate movetur ad consensum in opus, quam in delectationem: sed hoc pertinet ad rationem inferiorem: ergo què consensus in opus pertinet ad rationem inferiorem, ac consensus in delectationem.

Respondeo: tam consensum in delectationem esse in ratione superiori, quam consensum in opus in ratione inferiori subjective, sed non ita appropriativè: nam ob prædictam rationem congruentiæ per quamdam accommodationem magis appropriatur consensus delectationis rationi inferiori ceu præambulæ, & quæ proxime trahitur à delectabilitate objecti, quam consensus in opus, ubi major supponitur advertentia à apparentia legis prohibentis.

ARTICULUS IV.

An morosa delectatio, seu consensus in delectationem sit peccatum mortale?

SUMMARIUM.

1. Distinctio inter delectationem de cogitatione, & de re cogitata.
2. Aliquando delectatio est de substantia, aliquando de circumstantia rei mala.
3. Regule discernendi delectationem de cogitatione, & de re cogitata in materia venerea.
4. Questio insinuitur etiam de delectatione sistenti in voluntate.
5. Licitum est delectari de cogitatione rei mala.
6. Item de modo artificioso illius.
7. Consensus in delectationem de re mala simpliciter malus, juxta Script. & PP.
8. Ratio D. Thomae.
9. Consensus in delectationem veneream extra matrimonium est mortale peccatum.
10. Objectiones.